

MONITORING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Pierwsze półrocze 2014r.

Głównym celem niniejszego raportu jest analiza zawodów, na które istnieje popyt oraz takich, na które występuje na rynku pracy nadwyżka. Przez zawód deficytowy należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie, natomiast przez zawód nadwyżkowy należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Raport dotyczący monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych powstał zgodnie z zaleceniami metodycznymi przekazanymi przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Opracowany raport przedstawia analizę skali i struktury bezrobocia rejestrowanego w Szczecinie w grupach i zawodach oraz popytu na pracę dla poszczególnych zawodów z punktu widzenia ofert pracy zgłaszanych do Powiatowego Urzędu Pracy w Szczecinie.

Przy przygotowaniu sprawozdania korzystano z danych statystycznych Powiatowego Urzędu Pracy w Szczecinie oraz raportów opracowanych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Analiza zawodów powstała zgodnie ze stanem na dzień 30.06.2014r. W tym okresie w rejestrach PUP Szczecin były 17540 osoby, w tym 8588 kobiet. Stopa bezrobocia w mieście Szczecin wynosiła 10,1%.

1. ANALIZA BEZROBOCIA WEDŁUG ZAWODÓW.

Statystyki pokazują jak zróżnicowana pod względem zawodów jest grupa osób zarejestrowanych. Najwięcej osób pozostających w rejestrach to bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych. W poniższej tabeli zawarto wykaz zawodów, w których liczba osób bezrobotnych jest wysoka.

T-I/P-1 Bezrobotni wg zawodów w powiecie m. Szczecin
Stan w końcu I – półrocza 2014r.

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	w tym				
				kobiety	absolwenci		powyżej 12 miesięcy	
					razem	kobiety	razem	kobiety
1.	000000	Inny zawód lub brak zawodu	5720	2699	61	32	1521	781
2.	522301	Sprzedawca	966	876	4	3	424	390
3.	331403	Technik ekonomista	474	427	2	2	242	217
4.	263102	Ekonomista	364	239	7	5	118	85
5.	722204	Ślusarz	344	6	0	0	136	3
6.	311504	Technik mechanik	301	9	0	0	112	3
7.	753105	Krawiec	231	227	0	0	101	99
8.	512001	Kucharz	225	113	0	0	73	49
9.	723105	Mechanik samochodów osobowych	154	0	0	0	62	0
10.	263204	Socjolog	125	88	2	1	36	29
11.	235107	Pedagog	123	109	7	4	42	35
12.	752205	Stolarz	121	1	0	0	43	0
13.	514101	Fryzjer	121	117	1	1	49	48
14.	911207	Sprzątaczką biurowa	118	114	0	0	71	69
15.	711202	Murarz	115	1	0	0	46	0

W przeciągu I półrocza omawianego roku w obrębie struktury zawodów nastąpiły niewielkie zmiany wobec wcześniejszych okresów sprawozdawczych. Zmianie uległa struktura liczebna, pojawił się nowy zawód: mechanik samochodów osobowych.

Jak wynika z danych zebranych w powyższej tabeli w I połowie 2014 roku najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych posiadało zawody: sprzedawca, technik ekonomista, ekonomista, ślusarz oraz technik mechanik.

Zauważyć można również, że nadal obsadzenie podstawowych stanowisk jest większym problemem niż brak specjalistów. Obserwujemy brak chętnych do sprzątania, sprzedaży itp., mimo iż osoby posiadające m.in. oba te zawody stanowią znaczny procent wśród zarejestrowanych w urzędzie pracy. Wyjaśnien tego paradoksu może być wiele, osoby pozostające w rejestrach PUP w znaczącej części są to długotrwale bezrobotni – a więc grupa, którą najtrudniej ponownie wprowadzić na rynek pracy, są to osoby z bardzo niską motywacją do pracy. Część z nich w trakcie pozostawania w rejestrach urzędu podniosła swoje kwalifikacje lub całkowicie przekwalifikowała się i w chwili obecnej szuka zatrudnienia w nowym zawodzie. Wielu z klientów PUP posiada przeciwwskazania lekarskie do podejmowania pracy w posiadanym zawodzie. Nie można także pominąć faktu, iż niejednokrotnie proponowane przez pracodawcę warunki zatrudnienia nie są satysfakcjonujące dla potencjalnych kandydatów do pracy.

2. ANALIZA OFERT PRACY WEDŁUG ZAWODÓW.

Bardzo ważnym elementem monitoringu rynku pracy jest analiza napływu ofert pracy, która pozwala na określenie skali nadwyżki i deficytu zasobów pracy w układzie zawodów i specjalności oraz grup zawodów.

Poniższa tabela przedstawia, w jakich zawodach w I połowie 2014 roku pracodawcy za pośrednictwem Powiatowego Urzędu Pracy poszukiwali najczęściej osób.

T-1/P-3 Oferty pracy wg zawodów w powiecie m. Szczecin w I – półroczu 2014r.

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Oferty pracy	
			zgłoszone w I-półroczu	w końcu I-półrocza
1.	341202	Opiekun osoby starszej	386	25

2.	524404	Telemarketer	359	0
3.	515303	Robotnik gospodarczy	307	8
4.	411004	Technik prac biurowych	187	22
5.	523002	Kasjer handlowy	163	107
6.	911207	Sprzątaczką biurowa	147	34
7.	000000	Inny zawód lub brak zawodu	136	15
8.	522301	Sprzedawca	128	41
9.	512001	Kucharz	114	12
10.	432103	Magazynier	105	17
11.	432102	Inwentaryzator	100	0
12.	332203	Przedstawiciel handlowy	94	11
13.	541307	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	85	11
14.	931301	Robotnik budowlany	78	6
15.	721204	Spawacz metodą MAG	69	0

Jednym z warunków poprawy sytuacji na rynku pracy jest nieustanny napływ nowych ofert zatrudnienia. Ogółem do PUP w Szczecinie w omawianym okresie wpłynęło 5681 ofert pracy (łącznie z ofertami subsydiowanymi), czyli o 1672 więcej niż w tym samym okresie roku ubiegłego. Jednak nie wszystkie oferty pracy zostają zrealizowane wpływają na to m.in.: problem nieaktualności lub braku pełnych kwalifikacji zawodowych, jakie posiadają osoby poszukujące pracy.

Aby przeciwdziałać takiemu stanowi rzeczy tut. urząd oferuje możliwość uaktualnienia, podniesienia lub zdobycia nowych kwalifikacji zawodowych przez osoby bezrobotne organizując szkolenia grupowe i indywidualne.

Najwięcej wolnych miejsc pracy wykazano w następujących zawodach: opiekun osoby starszej, telemarketer oraz robotnik gospodarczy.

W przypadku robotnika gospodarczego oraz pozycji bez zawodu, ten popyt może wynikać z ofert zatrudnienia przy pracach społecznie użytecznych, które nie stanowią trwałych miejsc

pracy. Podobnie jest z zapotrzebowaniem na techników prac biurowych, wynika to w większej mierze z dogodnej dla pracodawcy formy aktywizacji osób bezrobotnych, jaką jest staż, niż rzeczywistej liczby wolnych miejsc pracy.

Warto zwrócić uwagę, że w każdym z czołowych zawodów biorąc pod uwagę ilość napływu ofert pracy nie ma zawodu, do wykonywania, którego byłoby konieczne wykształcenie wyższe. Systematycznie rośnie zapotrzebowanie na pracowników posiadających kwalifikacje zawodowe na poziomie przynajmniej średnim, choć nadal pracodawcy zgłaszają wiele ofert dla osób posiadających podstawowe umiejętności.

3. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH.

Raport zawodów deficytowych i nadwyżkowych sporządzono w oparciu o wskaźniki zawarte w zaleceniach metodycznych do prowadzenia monitoringu. Właściwa interpretacja danych wymaga zapoznania się z definicją wskaźnika intensywności deficytu lub nadwyżki zawodów.

W – Wskaźnik intensywności deficytu lub nadwyżki zawodów (iloraz średniej miesięcznej liczby ofert pracy w danym zawodzie zgłoszonych w danym roku do średniej miesięcznej napływu bezrobotnych w danym zawodzie w takim samym okresie).

Analizując zawody deficytowe i nadwyżkowe zauważyć można, że zostały one spolaryzowane dodatkowo poprzez odniesienie się do wyodrębnionego na określonym pułapie średniej miesięcznej nadwyżki (deficytu) podaży siły roboczej, co pozwoliło na wyłonienie faktycznie istotnych z punktu widzenia regionalnego rynku pracy zawodów i wskazanie ich w postaci rankingu ujętego w poniższej tabeli. Wychodząc z założenia, że oprócz wskaźnika intensywności deficytu (nadwyżki) równie istotna jest kwestia wartości średniego miesięcznego deficytu (nadwyżki), w poniższym raporcie zostały umieszczone również takie zawody, które przy relatywnie niskim wskaźniku notowały bardzo duży średni miesięczny deficyt (nadwyżkę). Przykładem jest choćby zawód robotnik gospodarczy, który przy wskaźniku deficytu zaledwie 8,5 notował, co miesiąc średnio 51 ofert wpływających do PUP, czyli więcej niż rejestrujących się w tym zawodzie. Pomimo tego, iż poniższa analiza

ułożona została ułożona w oparciu o malejącą wartość deficytu (nadwyżki), w kolumnie 6 czerwonym kolorem wyróżniono zawody o największej wartości średniego miesięcznego deficytu (nadwyżki).

3.1. ZAWODY DEFICYTOWE ($W > 1,1$).

T-I/P-4 Zawody deficytowe w powiecie m. Szczecin
w I – półroczu 2014r.

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w I-półroczu	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych w I -półroczu	Średnia miesięczna (nadwyżka) deficyt podaży siły roboczej w I-półroczu	Wskaźnik intensywności (nadwyżki) deficytu zawodów
1.	341202	Opiekun osoby starszej	64,3333	0,1667	-64,1667	386,0000
2.	524404	Telemarketer	59,8333	0,6667	-59,1667	89,7500
3.	432102	Inwentaryzator	16,6667	0,3333	-16,3333	50,0000
4.	721204	Spawacz metodą MAG	11,5000	0,3333	-11,1667	34,5000
5.	333302	Pracownik agencji pracy tymczasowej	5,0000	0,1667	-4,8333	30,0000
6.	712901	Monter płyt kartonowo gipsowych	4,1667	0,1667	-4,0000	25,0000
7.	713208	Piaskarz	7,5000	0,3333	-7,1667	22,5000

8.	911208	Sprzątacze pojazdów	3,3333	0,1667	-3,1667	20,0000
9.	524601	Wydawca posiłków\ bufetowy	2,6667	0,1667	-2,5000	16,0000
10.	334201	Sekretarz sądowy	2,5000	0,1667	-2,3333	15,0000
11.	713201	Lakiernik	2,5000	0,1667	-2,3333	15,0000
12.	831210	Ustawiacz	2,3333	0,1667	-2,1667	14,0000
13.	332101	Agent ubezpieczeniowy	6,3333	0,5000	-5,8333	12,6667
14.	514203	Maniurzystka	2,0000	0,1667	-1,8333	12,0000
15.	332203	Przedstawiciel handlowy	15,6667	1,3333	-14,3333	11,7500
16.	711404	Zbrojarz	5,6667	0,5000	-5,1667	11,3333
17.	541307	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	14,1667	1,3333	-12,8333	10,6250
18.	343203	Florysta	1,6667	0,1667	-1,5000	10,0000
19.	422201	Pracownik centrum obsługi telefonicznej (pracownik call center)	1,6667	0,1667	-1,5000	10,0000
20.	721404	Monter konstrukcji stalowych	10,0000	1,0000	-9,0000	10,0000
21.	815101	Operator maszyn do przygotowywania włókien	1,6667	0,1667	-1,5000	10,0000

22.	711101	Konserwator budynków	3,0000	0,3333	-2,6667	9,0000
23.	713104	Szpachlarz	1,5000	0,1667	-1,3333	9,0000
24.	515303	Robotnik gospodarczy	51,1667	6,0000	-45,1667	8,5278
25.	713103	Malarz konstrukcji i wyrobów metalowych	4,1667	0,5000	-3,6667	8,3333
26.	441203	Listonosz	6,0000	0,8333	-5,1667	7,2000
27.	441501	Pracownik do spraw osobowych	1,1667	0,1667	-1,0000	7,0000
28.	523002	Kasjer handlowy	27,1667	4,0000	-23,1667	6,7917
29.	242307	Specjalista do spraw kadr	1,0000	0,1667	-0,8333	6,0000
30.	541306	Portier	1,0000	0,1667	-0,8333	6,0000

Struktura czołowych zawodów deficytowych na I półrocze 2014 wygląda inaczej niż w poprzednim analizowanym okresie. Analiza powyższego wskaźnika intensywności deficytu zawodów wykazała, że w pierwszej połowie 2014r. do zawodów deficytowych zaliczyliśmy między innymi: opiekuna osób starszych, telemarketera, inwentaryzator oraz spawacz metodą MAG.

W zestawieniu tym nie zostały uwzględnione zawody w przypadku, których wartość wskaźnika deficytu osiągnęła poziom maximum (MAX). Oznacza to, że pracodawcy złożyli zapotrzebowanie w danym zawodzie, jednak w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Szczecinie nie figurowali bezrobotni posiadający taki zawód. Dla przykładu możemy tu przytoczyć następujące profesje: notariusz, historyk sztuki, kosztorysant budowlany, technik mechatronik oraz wiele innych.

3.2. ZAWODY NADWYŻKOWE ($W < 0,9$).

W poniższej tabeli nie uwzględniono zawodów o intensywności nadwyżki równej, „0” czyli takiej, dla których w analogicznym okresie nie wpłynęła żadna oferta pracy. Pracodawcy nie byli, więc zainteresowani zatrudnieniem osób poszukujących pracy w takich zawodach jak: technik obuwnik, rzeczoznawca, inspektor budowlany, instruktor fitness, plastyk, operator kamery oraz wiele, wiele innych.

T-I/P-4 Zawody nadwyżkowe w powiecie m. Szczecin w I – półroczu 2014r.

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w I-półroczu	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w I-półroczu	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w I-półroczu	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1.	235107	Pedagog	0,1667	17,6667	17,5000	0,0094
2.	263102	Ekonomista	0,8333	45,1667	44,3333	0,0185
3.	751201	Cukiernik	0,3333	15,3333	15,0000	0,0217
4.	512002	Kucharz małej gastronomii	0,3333	12,5000	12,1667	0,0267
5.	352203	Technik telekomunikacji	0,1667	5,8333	5,6667	0,0286
6.	311504	Technik mechanik	0,8333	28,6667	27,8333	0,0291
7.	000000	Inny zawód lub brak zawodu	22,6667	696,1667	673,5000	0,0326

8.	213303	Specjalista ochrony środowiska	0,1667	5,0000	4,8333	0,0333
9.	311408	Technik elektronik	0,1667	4,3333	4,1667	0,0385
10.	721306	Blacharz samochodowy	0,1667	3,8333	3,6667	0,0435
11.	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	0,5000	10,1667	9,6667	0,0492
12.	214106	Logistyk	0,5000	9,5000	9,0000	0,0526
13.	214406	Inżynier mechanik – środki transportu	0,3333	6,3333	6,0000	0,0526
14.	753402	Tapicer	0,1667	3,1667	3,0000	0,0526
15.	216201	Architekt krajobrazu	0,1667	3,0000	2,8333	0,0556
16.	213205	Inżynier rolnictwa	0,1667	2,8333	2,6667	0,0588
17.	211402	Geograf	0,1667	2,6667	2,5000	0,0625
18.	611303	Ogrodnik	0,1667	2,6667	2,5000	0,0625
19.	611306	Ogrodnik terenów zieleni	0,1667	2,6667	2,5000	0,0625
20.	752205	Stolarz	0,8333	13,1667	12,3333	0,0633
21.	263401	Psycholog	0,1667	2,5000	2,3333	0,0667
22.	723105	Mechanik samochodów osobowych	1,0000	14,6667	13,6667	0,0682

23.	213106	Biotechnolog	0,3333	4,8333	4,5000	0,0690
24.	513101	Kelner	0,8333	11,6667	10,8333	0,0714
25.	753105	Krawiec	1,5000	20,6667	19,1667	0,0726
26.	723307	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	0,8333	10,1667	9,3333	0,0820
27.	228402	Specjalista żywienia człowieka	0,1667	1,8333	1,6667	0,0909
28.	216101	Architekt	0,6667	7,0000	6,3333	0,0952
29.	214404	Inżynier mechanik-maszyny i urządzenia przemysłowe	0,1667	1,6667	1,5000	0,1000
30.	214502	Inżynier technologii chemicznej	0,1667	1,6667	1,5000	0,1000

Zawody nadwyżkowe, a więc jedno z bardziej niepokojących zjawisk na rynku pracy w pierwszej połowie 2014 roku uległy zmianie w stosunku do wcześniej badanego okresu. W sytuacji najgorszej (podobnie jak w latach poprzednich) pozostają osoby nieposiadające zawodu. Jednak niepokojącym jest fakt, że wśród zawodów nadwyżkowych pojawiły się także takie, które wymagają studiów wyższych, są to m.in.: geograf, psycholog, architekt, inżynier rolnictwa oraz inżynier technologii chemicznej.

Zawodami nadwyżkowymi wykazującymi wysoką wartość wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodu są: pedagog, ekonomista, cukiernik oraz kucharz małej gastronomii. Istotnym zjawiskiem jest stale zła sytuacja zawodów, jakim są ekonomista, logistyk lub pedagog. Zawody te, wymagają studiów wyższych, jednak na szczecińskim rynku pracy panuje niedobór ofert pracy dla osób z takimi kwalifikacjami.

Warto zauważyć, że ranking zawodów nadwyżkowych jest zdecydowanie bardziej rozbudowany niż w przypadku zawodów deficytowych – wynika to z „nadwyżkowego” charakteru całego rynku pracy oraz bardziej wyrazistych wskaźników nadwyżki. Biorąc pod uwagę dodatkowe kryterium, jakim jest tu wartość średniej miesięcznej nadwyżki podaży

pracy zawód technik telekomunikacji należy traktować jako mniej nadwyżkowy niż ujęty w rankingu na dalszym miejscu zawód krawiec. Miesięcznie w przypadku technika telekomunikacji 6 osób rejestrujących się nie ma ofert zatrudnienia w swym zawodzie, podczas gdy w przypadku krawca liczba ta wynosi 20.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych dla miasta Szczecin dotyczący pierwszego półrocza 2014 roku pokazał, że sytuacja na lokalnym rynku pracy jest nadal trudna. Stopa bezrobocia w porównaniu z I półroczem 2013 roku zmalała jedynie o wartość 1%. Problem bezrobocia jest bardzo złożony i należy pamiętać, że analiza ilościowa nie jest w stanie w pełni go oddać. Podstawą do opracowania niniejszego monitoringu są dane pochodzące z rejestrów Powiatowego Urzędu Pracy, dotyczące bezrobotnych oraz ofert pracy.

Przedstawione opracowanie nie ukazuje pełnego obrazu sytuacji bezrobotnych, analizuje jedynie dane dostępne w systemie informatycznym SYRIUSZ. Nie ma możliwości włączenia w badanie wszystkich bezrobotnych, którzy w rzeczywistości nie pracują, jednak nie pozostają w oficjalnych rejestrach. Identyczna sytuacja ma miejsce w przypadku ofert pracy, tylko niektóre są zgłaszane do urzędu pracy, pracodawcy często poszukują pracowników korzystając z innych sposobów ogłaszania ofert pracy.

Ponadto kwalifikacje zawodowe wielu bezrobotnych dezaktualizują się. Znaczna część osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy nie jest zainteresowana podjęciem zatrudnienia, a ich rejestracja w urzędzie jest związana z chęcią korzystania z bezpłatnej opieki zdrowotnej, na podstawie ubezpieczenia przez urząd pracy. Mając to na uwadze, doradcy klienta ustalają zakres pomocy oznaczający właściwy ze względu na potrzeby każdego klienta zakres form pomocy określonych w obowiązującej ustawie.

Jednak pomimo wszelkich nieścisłości oraz wątpliwości w/w opracowanie dotyczące lokalnego rynku pracy jest niezbędnym elementem, ponieważ stanowi bogate źródło informacji dla zainteresowanych osób. Obrazuje ono sytuację oraz może stać się podstawą do kreowania działań na rzecz przeciwdziałania bezrobociu.

Na podstawie zgromadzonych danych można wywnioskować:

1. Na koniec pierwszego semestru 2014r. nastąpił spadek stopy bezrobocia o 1% w porównaniu z tym samym okresem roku ubiegłego.
2. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Szczecinie na koniec badanego okresu zmniejszyła się w stosunku do czerwca 2013 roku o 1828 osób.

3. Najliczniejsza grupa bezrobotnych to między innymi: sprzedawca, technik ekonomista, ekonomista oraz ślusarz.
4. W pierwszej połowie 2014 roku pozyskano 5681 ofert pracy, natomiast w pierwszym półroczu 2013 roku liczba ta wyniosła 4009 ofert. Odnotowaliśmy, więc w tym okresie wzrost liczby ofert zatrudnienia o 1672.
5. Największa liczba ofert pracy jest skierowana do: opiekunów osób starszych, telemarketerów, robotników gospodarczych oraz kasjerów handlowych (w zestawieniu uwzględniono również oferty pracy subsydiowanej, czyli: staże, przygotowania zawodowe, roboty publiczne i prace interwencyjne).
6. Zawody nadwyżkowe to między innymi: pedagog, ekonomista, cukiernik, kucharz małej gastronomii oraz technik telekomunikacji.
7. Zawody deficytowe to między innymi: opiekun osoby starszej, telemarketer, inwentaryzator, spawacz met. MAG oraz pracownik agencji pracy tymczasowej.